

sagt, at det Krav, jeg har fremsat i den Retning, har langt ringere Udsigt til at blive til Lov end det foreliggende Lovforslags Krav, f. Eks. det om den ret stærkt begrænsede Sogneafstemning, der forhindrer, at Kroer eller Beværtningssteder vedblive deres Trafik. Ja, hvor man ikke kan naa det, man anser for det ideale, det bedste, søger man at slutte sig til det, man mener dog kan hemme et eller andet Uvæsen, og videre er jeg ikke gaaet. Det ærede Medlem for Slagelse har altsaa taget fejl, naar han mener, at jeg vil have Beværtninger i saa vid Udstrækning som muligt. Det forhindres af sig selv, thi Mønsterbeværtninger opretter man ikke en Snes af i en Gade, der kommer kun ganske enkelte, og Følgen deraf vil være en Begrænsning af Beværtningernes Antal, men til Gængæld saa meget desto bedre Beværtninger.

Den højtærede Indenrigsminister mente, at saadanne Mønsterbeværtninger vilde give Plads for kapitalistisk Udbytning. Jeg kan ikke give den højtærede Minister Ret deri. Jeg har i mit indledende Foredrag blandt andet peget paa, at jeg vilde anse det for en meget smuk Opgave for en Kommune, om den oprettede saadanne Steder, hvor man kunde faa Forfriskninger, selv om det ogsaa var spirituose Drikkevarer, hvor Folk kunde søge hen under de af mig nævnte hyggelige Forhold, og det vilde ikke give Adgang til nogen som helst private Spekulationer, hvis f. Eks. Kommunen eller Interessentskabet direkte under Kommunens Opsigt havde Lejlighed til at oprette saadanne Beværtninger. Maa jeg med det samme sige til den højtærede Indenrigsminister, at naar han tvivlede om, at det kunde være de faglærte Arbejdere — denne Udtalelse fremkom i den højtærede Indenrigsministers Tale —, der vare gaaede i Spidsen for den af mig nævnte Rejsning af Arbejderklassen, siger jeg: Nej, det er ikke dem alene, det er det ikke, det er i Almindelighed hele den Bevægelse i vort Samfund, der har søgt at løfte de underste Lag op til mere Lys. Og hvis jeg ikke havde været med til noget andet i mit Liv end dette, at løfte Underklassen op til mere Følelse af sin egen Værdighed, større Adgang til Livets Goder, vilde jeg sige, at Arbejdet for Løsningen af denne Opgave kunde man glæde sig ved at have deltaget i. Og jeg glæder mig over efter næsten 25 Aars Arbejde at kunne sige, at om det end ikke er lykkedes helt, saa er det dog lykkedes saa meget,

at Danmark har Ære af sin Arbejderklasse.

Naar den højtærede Minister mente, at Udtalelserne om Fremgangen i Arbejderklassen ikke passede, f. Eks. under Lockouten, hvor jeg vistnok i Anledning af en Udtalelse om Ophør af Drikkeriet paa Arbejdspladserne skulde have mødt Modstand hos de faglærte Arbejdere, skal jeg fremkomme med en Oplysning, der kan have sin Interesse. De Herrer ville vide, at det er en gammel Frase, der er udslynget Gang efter Gang, den om Murersvenden, der drikker 16 Bajere om Dagen. Jeg skal ikke give mig til at undersøge, om denne Murersvend virkelig tørster saa meget, at han er nødt til at drikke saa mange halve Bajere, og om han ikke kunde gaa ind paa det Kompromis at drikke nogle færre halve Bajere og erstatte dem med skattefrit Øl. I det hele skal jeg ikke undersøge Spørgsmaalet om Nyttens eller Skadeligheden ved Alkohol for Murersvendene, Vejrliget, Solhede osv. kan her øve sin Indflydelse, men jeg vil pege paa det, der gjorde sig gældende ved den omtalte Lockout, naar man siger, at Murersvendene skulde være særlig forbitrede over, at jeg havde anbefalet Ophør af Drikkeriet paa Arbejdspladserne. Jeg blev i den Anledning indbudt til at tale til en Forsamling af Murersvende paa deres Mødested, hvor der var henvend 1,000 Mennesker til Stede, og det skete ikke, som man formodede, at man vilde pibe Taleren ud og haane ham for hans Udtalelser. Der skete det, at Murersvend efter Murersvend stod frem og sagde: Vi ere ikke saaledes, som man har skildret os, det er ikke Typen paa en Murersvend, han, der drikker 16 Bajere om Dagen. Typen paa en Murersvend er den brave, dygtige og ædruelige Arbejder, der selv ofte er Afholdsmand, der er mange Afholdsmænd i vore Rækker. Det, man ikke troede for en halv Snes Aar siden, er sket nu, ogsaa Bygningshaandværkere ere i den Henseende fulgte med. I al Almindelighed er der Ædruelighed i Arbejderklassen, ikke mindst for Bygningsfagenes Vedkommende. Ganske vist var der dem, der syntes, at min Udtalelse var dristig, men det var vel mere, naar den blev sammenholdt med den kritiske Situation under Lockouten.

Jeg har her gentaget mit Ønske, og jeg har hørt fra forskellig Side, at de Herrer have ydet det Tilslutning. Jeg har glædet mig over, at de navnlig have ydet det Tilslutning under den Forudsætning,